

Vagn Bro: Det er jo ganske givet, at folketinget ikke skal administrere, men lige så givet er det, at fremkommer der oplysninger, som kan berøre bevillingsmyndighedernes stilling enten nu eller i fremtiden, må man være på vagt.

For halvandet år siden drejede det sig om de ejendommelige forhold i SASs bestyrelse: statens repræsentanters mærkelige tilbageholdenhed med oplysninger om økonomiske forhold til den ansvarlige minister. Folketinget fandt ved alle partiers hjælp frem til den rette ordning, og resultatet blev, om jeg så må sige, konfirmeret af folketingets ombudsmand.

Men det er forbavsende — der dukker stadig nye ejendommeligheder op, nu i Kryolitselskabet Øresund, dette halvt om halvt af staten og private ejede og ledede selskab, hvor tidligere justitsminister K. K. Steincke har siddet som statens repræsentant siden 1939. Forleden chokerede hr. Steincke offentligheden ved at udtale, at hans direktørstilling meget vel kunne undværes.

Idet jeg nu stiller mine spørgsmål til den højtærede minister, skal jeg i anledning af de udtalelser i pressen, som hr. Steincke har fremsat, sige, at jeg agter ikke at angribe eller kontrollere denne vort samfunds ansete revser ud over at gøre opmærksom på, at det må forundre, at han så længe har modtaget et så stort beløb som det, der er nævnt, for et arbejde, der kun i ringere grad har fyldt hans tilværelse. Pensionsbetragtningerne vedrører nemlig ikke denne sag.

I mit spørgsmål anmoder jeg om en redegørelse for 1) de principper, hvorefter staten deltager i selskabets ledelse, 2) de pligter, som disse statens repræsentanter har i forhold til staten. Desuden beder jeg den højtærede minister besvare følgende spørgsmål: 3) tænkes det, at selskabets formål ændres, når kryolitten er opbrugt? Det er vel allerede tilfældet eller vil snart ske. Og som et sidste spørgsmål: 4) har der under den højtærede ministers overvejelser vedrørende selskabets ledelse været tale om en omgruppering af Grønlandsministeriets embedsmænd? Jeg ser i et blad, at den nuværende landshøvding for Grønland, hr. Finn Nielsen, en relativt ung mand, endnu ikke 50 år, efter kun 2 års tjeneste deroppe skal hjem på ferie i et halvt år. Er det, højtærede mi-

nister, rimeligt, at høje embedsmænd bruger stillinger i Grønland — hvor Hans Egede udførte sin store gerning i en hel menneskealder — som en kortvarig gennemfartsstation?

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): I god tid før den fra midten af forrige århundrede stammende koncession med A/S Kryolith Mine og Handels Selskabet udløb i 1930erne, blev der optaget forhandlinger med dette selskab og dets danske aftager, Øresunds kemiske Fabriker i København, om den fremtidige ordning. Resultatet af disse forhandlinger blev en overenskomst af 5. december 1935, hvis hovedpunkter er følgende:

Der blev oprettet et nyt selskab, A/S Kryolitselskabet Øresund, som fik koncession på brydning af den tilbageværende kryolitmængde. I dette selskab fik staten af aktiekapitalen, som er på 15 mill. kr., halvdelen som modydelse for koncessionen, medens de to private selskaber overtog den anden halvdel, svarende til værdien af de eksisterende anlæg i Ivigtut og København. Dog blev der truffet den bestemmelse, at statens andel i udbyttet skulle være godt 50 pct. større end de private aktionærers.

Selskabets bestyrelsesforhold blev ordnet sådan, at staten valgte 5 medlemmer til bestyrelsen, heriblandt formanden, og de private aktionærer 5 medlemmer. Ved stemmelighed skulle formandens stemme ikke være udslagsgivende, således at begge parter for så vidt kan siges at have en vetoet i selskabet. Det forudsattes altså, at man altid kan komme til et fornuftigt resultat ved forhandlinger, hvis der ikke er fuld enighed om et problem.

Angående selskabets direktionsforhold vil jeg gerne med den højtærede formands tilladelse citere følgende fra §§ 9 og 10 i overenskomsten af 1935. § 9, stk. 1, lyder:

„Direktionen vælges af bestyrelsen og består af indtil 3 medlemmer, hvoraf 1 som administrerende direktør.“

§ 10, 1. punkt, siger:

„Den første direktion består af 1) den nuværende indehaver af Øresunds kemiske Fabriker med successionsret for hans nuværende stedfortræder som administrerende direktør, 2) et medlem ud-